

NIEUWSBRIEF VOOR LEDEN
STICHTING RUITERSPOREN

het RUITERTJE

58

27 SEPTEMBER 2022

JAARGANG 12

STICHTING RUITERSPOREN

INHOUD SAMENGESTELD DOOR

JAAP RUITER

REAGEREN?

RUITERSPOREN@GMAIL.COM

Na een lange hete en droge zomer staat nu de herfst voor de deur. Bovenstaande foto lijkt daarvan een mooie illustratie, maar ik had deze foto al maanden geleden kunnen maken. Door de droogte verloren sommige bomen al vroeg hun bladeren...

De afgelopen periode heb ik bepaald niet stilgezeten op genealogie-gebied. Een paar vondsten hebben wellicht voor een doorbraak gezorgd in het onderzoek naar de connectie tussen onze familie en de Zutphense Ruyters.

Dit alles heeft voor een dubbeldik **RUITERTJE** gezorgd, dus veel leesplezier gewenst!

Jaap Ruiter, voorzitter

Ken je iemand die vást geïnteresseerd is in onze familie(stamboom)?

Stuur hem of haar dit **RUITERTJE**!

(DE) RUITER

◆ VOORTGANG ONDERZOEK

Het is inmiddels gewoonte om een **RUITERTJE** te beginnen met een kort overzicht van de voortgang van het onderzoek naar de geschiedenis van onze familie. De laatste jaren gaat het dan vooral om veronderstelde relatie tussen onze familie en de Zutphense Ruyters.

En ook al vinden we dan geen echte bewijzen daarvoor, toch stapelen de aanwijzingen zich op. Intussen ben ik wel overtuigd dat onze familie via een bastaardzoon afstamt van een Zutphense Ruyter. Ik heb ook het gevoel dat ik wat dit onderzoek betreft in een soort eindfase zit. Wat er nog in het vat zit?

Meer daarover verderop.

In de afgelopen jaren heb ik erg veel materiaal verzameld over deze Hanze Ruyters. Omdat ik vooral op zoek was naar een verbinding met onze familie is nog veel blijven liggen, vooral betreffende de Baltische Von Reutern-tak. Dat zal ik de komende tijd beetje bij beetje op de website plaatsen.

Elke nieuwe vondst levert behalve een paar antwoorden ook altijd wel weer nieuwe vragen op. Dat kan wel eens ontmoedigend werken, want dan realiseer je je weer hoeveel je nog niet weet. Maar de puzzel wordt er nóg interessanter door..

◆ JOHAN RUTHER, PRIOR VAN HET DOMINICANERKLOOSTER

In de Ruyter/Reuterstamboom van Jacob von Melle vinden we tot onze verrassing nóg een – tot dusverre onbekende - zoon van Gerrit Jans Ruyter en Lamme ten Doene: **Johannes 2 STAMBOOM**, geboren in 1498.

Zijn vier jaar oudere broer Gerhard is degene die naar Lübeck verkaste en aan de basis staat van de Baltische Reuterstam.

Achter Johannes' naam heeft Jacob geschreven: "*War Dominicaner Prior zu Zutphen*". Dat nodigt uit tot een nader onderzoek!

Wapen van de dominicanen

Als prior van het Dominicanerklooster in Zutphen heeft Johannes dus een tijdlang de functie van kloosteroverste uitgeoefend.

Reeds in 1288 had deze kloosterorde zich gevestigd in Zutphen. Deze Dominicanen werden ook wel predikheren genoemd. De monniken leefden sober en zelfvoorzienend. Als ze iets te kort kwamen, bedelden ze om in hun behoeften te voorzien. Zo werden ze ook wel de bedelmonniken genoemd.

Het middeleeuwse Dominicanerklooster was het grootste van de twee mannenkloosters in Zutphen. Met nog zes vrouwenkloosters bestond de bevolking van Zutphen

rond 1500 voor vijf procent uit monniken en nonnen.

De Broederenkerk in Zutphen

De kloosterkerk van de Dominicanen werd al rond 1306 - 1307 gebouwd. Oorspronkelijk was op deze plek een grafelijk hof gevestigd. Er stond een zaal, die vermoedelijk onder graaf Otto II rond 1250 gebouwd is. Graaf Reinoud I van Gelre begon met de bouw van een grotere zaal (min of meer een kopie van de Ridderzaal in Den Haag), schuin daarnaast gelegen, maar moest de bouw staken, vermoedelijk door het verlies van de slag bij Woeringen (1288). In 1293 schonk Margaretha van Dampierre, de vrouw van Reinoud I van Gelre, de grond met daarop de grafelijke zaal en de onafgebouwde grotere zaal aan de Dominicaner monniken. Deze namen de voltooide zaal als dormitorium (slaapzaal) in gebruik en bouwden de grote zaal rond 1310 om tot kerk: de huidige Broederenkerk. Deze bouwgeschiedenis is in de kerk nog zichtbaar, de onderste meters gebruiken een andere steensoort en zijn ook in een hogere kwaliteit uitgevoerd.

Interieur 1940

De gewelbschilderingen zijn in de 16e eeuw aangebracht. Dat betekent dat Johannes ze *vást* gezien heeft.

In de dakruiter bevindt zich één luidklok, die tegenwoordig vaak als het poortersklokje wordt aangeduid.

In 1611 besloot de stad de klok van de Broederenkerk iedere avond te luiden als waarschuwing dat de stadspoorten gesloten zouden worden. De poortwachter moest daarna nog drie keer hard roepen of er zich nog mensen buiten bevonden. Tegenwoordig wordt de klok van 21.50-21.55 geluid als herinnering aan de tijd dat Zutphen nog stadspoorten had.

Tegenwoordig is in de Broederenkerk een bibliotheek gevestigd.

Naschrift: in oktober 2021 heeft de bibliotheek te kennen gegeven dat ze wil vertrekken uit de Broederenkerk. Zutphen zal op zoek moeten naar een nieuwe bestemming voor dit prachtige gebouw!

◆ HET HUIS TE VIERACKER

Minder dan een uur gaans buiten de Spitaalpoort aan de zuidkant van Zutphen op de route naar Wichmond zou je in de 17e eeuw aan je rechterhand een fraai landhuis op zien doemen: Huize Vieracker.

De redactie van de "Vordense Kronyck" gaf me toestemming om het artikel "De havezathe Mengerink, ook genaamd het Huis te Vierakker" voor mijn verhaal te gebruiken, waarvoor hartelijke dank.

Zoals bekend was Johan Ruyter **7 STAMBOOM**, burgemeester van Zutphen en gecommiteerde van de Staten Generaal, de laatste telg uit de Zutphense tak van de Ruyterfamilie. In 1663 was hij samen met zijn vrouw Susanne van Rhemen in het bezit gekomen van Huize Vieracker, en mocht zich dan ook Johan Ruyter tot Mengerink van Vieracker noemen.

Het huis is slechts 15 jaar in het bezit van de Zutphense Ruyters geweest, maar het was een fraai en groot landgoed met veel aanzien, en mag daarom zeker niet ontbreken in onze reeks artikelen over leengoederen van de familie Ruyter. Gezien de lengte van dit artikel kun je de rest lezen op de website :

- [Het huis te Vieracker](#)

De afgelopen periode heb ik nog meer beschrijvingen van Ruyterpanden op de website gezet:

- [Spitaalstraat 87](#)
- [Bakkerstraat 10](#)
- [Nieuwstad 25](#)
- [Beukerstraat 25 & 27](#)

◆ 21. SONTAG NACH TRINIT

De datumaanduiding in de titel vinden we in het trouwboek van de Evangelische kerk in Lübeck bij het huwelijk van **Gerhardus Ruter** en **Maria Koch**. Het huwelijksjaar kenden we al uit andere bronnen, dat was 1656. Maar wat betekent 21. Sontag nach Trinit?

In de katholieke kerk waren er twee data in het jaar van bijzonder belang. Adventsdag (de zondag vier weken voor kerst) en Trinitatis, het feest van de Drie-eenheid, de zondag na pinksteren. De zondagen tussen Trinitatis en Advent werden simpelweg genummerd. 21. Sontag nach Trinit wil dus niets anders zeggen dan de 21e zondag na Trinitatis.

Als we weten op welke dag Trinitatis in 1656 viel, dan kunnen we simpelweg de zondagen tellen.

Dankzij internet (stilkunst.de) vinden we de dag vrij snel : <https://www.stilkunst.de/>

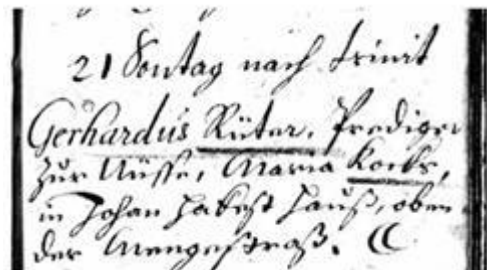
Trinitatis viel op 11 juni, en 21 zondagen verder komt uit op 5 november 1656. Het huwelijk van Gerhard en Maria vond dus plaats op 5 november 1656!

Volledige tekst:

21. Sontag nach Trinit

*Gerhardus Ruter, prediger
zur Nusse, Maria Kochs,
in Johan Gerhards hauß, oben der
Mengestraß*

De zinsnede "in Johan Gerhards hauß, oben der Mengestraß" betreft ongetwijfeld het huis van Gerhardus' vader Johan Gerhards Reuter. Onbekend is of het paar op dat adres ging wonen.

De Mengstrasse is een straat midden in het centrum van Lubeck. De St.Marienkirche staat eraan.

In de stamboom vinden we nog meer van dergelijke aanduidingen die niet meteen tot een datum te herleiden zijn:

Gerhard Ruyter, de man die van Zutphen naar Lübeck verkaste, werd volgens de stamboom van Von Melle in de vastentijd van 1494 geboren.

De vastentijd is de periode van 40 dagen (zondagen niet meegeteld) voorafgaand aan Pasen.

In 1494 was dat de periode 14 februari tot 1 april. Daarmee is een geboorte in maart 1494 (zoals in andere bronnen gemeld) inderdaad het meest waarschijnlijk.

Lumma ten Doene, de vrouw van Gerrit Jans Ruyter overleed op Paasavond in 1522. Het is nu niet moeilijk om hiervan de datum te bepalen; we komen uit op zaterdag 19 april 1522.

Swana Ruyter werd volgens de stamboom van Von Melle geboren op St. Lambertus. In de katholieke kerk zijn alle dagen van het jaar gewijd aan een heilige; de zgn. naamdagen. Zie <https://nl.wikipedia.org/wiki/Heiligenkalender>.

Deze naamdagen kom je veel tegen in oude aktes. Vooral St. Martinus is een bekende die we allemaal weten: 11 november. In de middeleeuwen gold St. Martinus als het begin van de winter. Dat klinkt tegenwoordig rijkelijk vroeg, maar bv. bij de Spaanse inname van Zutphen op 16 november 1572 was de IJssel al helemaal dichtgevroren! In oude schuldverklaringen lees je vaak dat de (jaarlijkse) schuld op St. Martinus moet zijn afgelost.

Terug naar Swana. St. Lambertus is op 17 september, en zo kunnen we ook haar geboortedatum invullen: 17 september 1521.

◆ OVERRENTMEESTER HENRICK RUYTER

Voor in de stadsrekeningen van Zutphen en de Walburgiskerk komt de persoon **Henrick Ruyter** veelvuldig voor.

Ik heb lang gedacht dat dit Henrick Henricks Ruyter [↑ STAMBOOM](#) was die met Fenne Vaetebender was getrouwd, maar dat leverde onoplosbare problemen op. Nu de laatste als Henrick Ruyter brouwer is geïdentificeerd (zie artikel "Henrick Ruyter brouwer" [↑ ARTIKEL](#)), moeten we op zoek naar een nieuwe en betere kandidaat. In de stamboom Ruyter komt de naam Henrick rijkelijk veel voor, dus kandidaten genoeg...

In de Stadsrekening van 1574 komen lezen we *Rekeninghe Henryck Ruyters averrentmeesters deser stadt Zutphen*.

Een overrentmeester (men schreef in die tijd vaak een "a" waar we nu een "o" schrijven) hield een jaarlijks overzicht bij van de uitgaven en inkomsten van de stad. In het boek van de onderrentmeester vinden we de regel "Me praesente, HRueter" - dat is "In mijn bijzijn" - waarmee hij de rekening van de onderrekenmeester goedkeurt.

Let op de ondertekening:

Ook in de jaren 1575, 1576 en 1577 is Henrick overrentmeester, en in dat laatste jaar ziet zijn ondertekening in zijn eigen boek er aldus uit:

Handwritten signature of Henrick Ruyter in 1577. The text reads: "Leefdenings Henrick Ruyter", "De overrentmeester der stad Zutphen", "Vandaag 1577. C".

Daarna is het enkele jaren stil, maar in 1580 wordt Henrick Ruter aangesteld als secretaris van de stad Zutphen.

Is dit dezelfde Henrick Ruyter? Jawel, kijk maar naar zijn ondertekening in 1585; je hoeft geen handschriftdeskundige te zijn om te zien dat dit dezelfde persoon is:

Handwritten signature of Henrick Ruter in 1585. The text reads: "Henrick Ruter".

Wie is nu deze Henrick Ruyter?

Trouwens, ik heb me lang afgevraagd of het misschien twee verschillende Henrick Ruyters zijn, want we hebben het uiteindelijk over een periode van zo'n dertig jaar. Maar dankzij twee aanwijzingen kunnen we zijn identiteit met zekerheid vaststellen.

Eén aanwijzing komt uit een akte van boedelscheiding van Lumme Ruters uit 1601, die zij laat ondertekenen door haar twee broers: Johan en Henrick. In een artikel uit 2018 heb ik deze Henrick geïdentificeerd als zoon van Henrick Gerrits Ruyter :

"De broers Johan en Henrick Ruter" [ARTIKEL](#).

Later kon ik nog vaststellen dat hij een bastaardzoon van Henrick Gerrits is, met Styntgen Sander Verwer als moeder.

Belangrijk is dat Henrick de akte aldus ondertekent:

Handwritten signature of Henrick Ruyter. The text reads: "Henrick Ruyter".

Vooral vergelijking met de bovenste ondertekening laat zien dat dit dezelfde Henrick is, dus de secretaris van Zutphen.

Maar er is nog een, overduidelijke, aanwijzing:

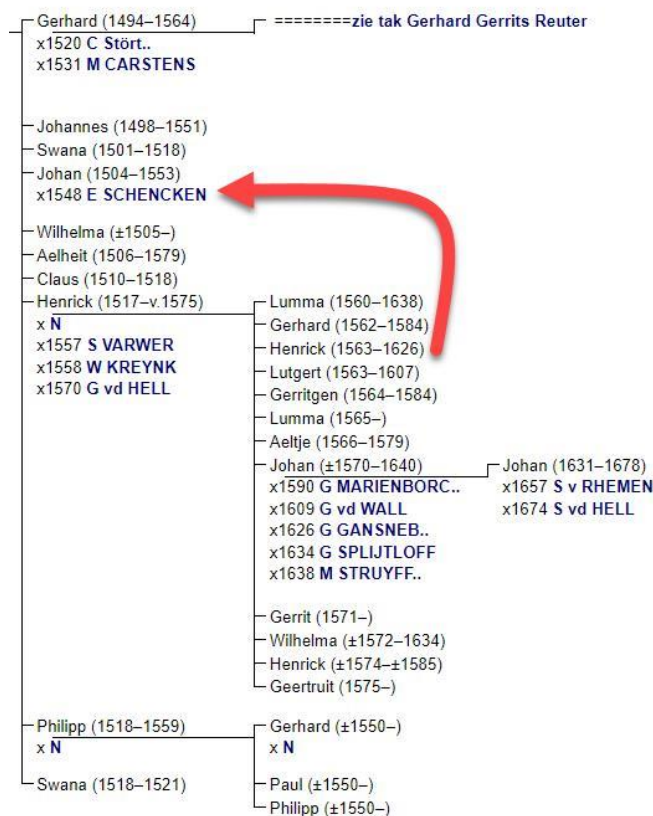
In 1580, het allereerste jaar dat hij secretaris is, vinden we in de kerkmeestersrekening:

*Item op den drieentwintigsten Desembriss dee weduve Jan Ruutterss
vurschreven gesandt 11 ½ daler ad 30 stuiver met den secretariuss Henrick
Ruutter litsentiatuss oyren neve*

Of te wel: secretaris Henrick Ruyter licentiaat (dit komt in een volgend artikel aan de orde) brengt 11 ½ daalder aan de weduwe van Jan Ruyter. Henrick is *oyren neve*: haar neef.

Deze weduwe is Elsen Schencken, die getrouwd was met Johan Gerrits Ruyter. In de stamboom zien we dat Henrick inderdaad haar tantezegger is.

Je vindt Henrick hier in de stamboom : [^ STAMBOOM](#)

Er is nóg een interessant aspect aan deze Henrick.

In 1583 werd Zutphen opnieuw ingenomen door de Spanjaarden, en dat betekende het einde van het oranjegezinde stadsbestuur. Henrick werd echter gevraagd om zijn functie - gepromoveerd tot **over**secretaris - weer op zich te nemen, waaraan hij

gehoor gaf:

1584-04-19 De secret. Henrik Ruiter, uit den eed van de magistraat ontslagen, in die van de koning genomen, en tot oversecret. aangesteld [...]

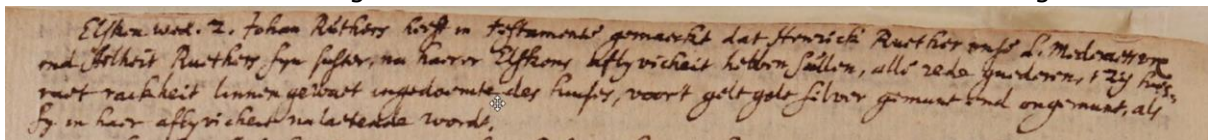
Henrick bleef in ieder geval secretaris - ook nadat de stad in 1591 definitief bevrijd was van de Spanjaarden - tot 1603. Van de ooit zo rijke Hanzestad van weleer was tegen die tijd weinig meer over...

◆ STROOMVERSNELLING

Uit de eerder besproken stamboom van Jacob von Melle blijkt zonneklaar dat de verbinding tussen de Zutphense Ruyterfamilie en onze Ruiters **niet** door de persoon Johan Gerrits Ruyter (die getrouwd was met Elske Schencken) gevormd kan worden. Johan Ruter die in 1562/1563 overlijdt in Muggenbeet kan onmogelijk dezelfde persoon zijn, want dankzij genoemde stamboom weten we nu dat Johan Gerrits Ruyter op 9 augustus 1553 is overleden. We waren uitgegaan van informatie waarin gesteld was dat hij kort voor 1565 was overleden, maar 'kort' blijkt in dit geval toch 12 jaar te zijn...

Is hiermee deze connectie van de baan? Niet helemaal.

Van Elske kennen we nog een testament uit 1565 waarin ze haar erfenis regelt:

Elsken wed[uwe] z[aliger] Johan Ruthers heeft n testament gemaect dat Henrick Ruether onse L. medereatsvr[iend] end Ailheit Ruethers sijn suster, na harer Elskens aflijvicheit [=overlijden, JR] hebben sullen, alle rede guederen, 't zij huisreat raekheit [=gereedschap, JR] linnen gewaet, ingedoemte des hueses [=huisraad, JR], voor 't gelt golt Silver gemunt end ongemunt, als sij in haer aflijvicheit nalaetende word.

Voor ons speciaal van belang: Elske vermaakt haar spulletjes, huisraad, kleding, goud en zilver aan Henrick Ruether en Ailheit Rueters; van haar (aangetrouwde) broers en zusters inderdaad nog de enigen die in leven zijn. In deze erfenis worden geen kinderen genoemd; blijkbaar zijn er uit dit huwelijk dus geen kinderen geboren.

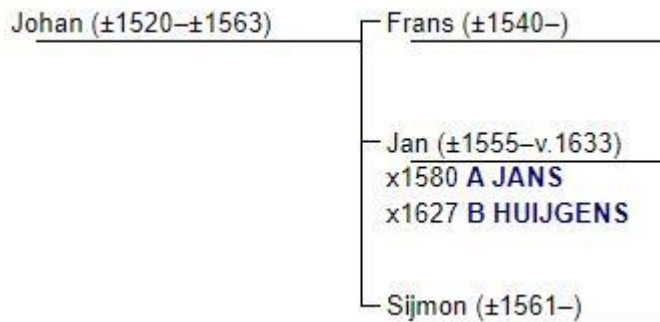
Zoals bekend vermoed ik dat we de connectie tussen de twee families via een bastaardzoon moeten zoeken. Het kan zelfs ook een dochter zijn, waarvan de kinderen later de naam van hun moeder overnemen.

En zo zou Johan best een bastaardzoon kunnen hebben gehad - zoals we dat ook bij zijn broer Henrick hebben aangetroffen - die, eveneens Johan geheten, rond 1530 moet zijn geboren. En als hij dan de gezochte Johan Ruter uit Muggenbeet is, is hij weliswaar jong gestorven, maar oud genoeg om te trouwen en enkele kinderen op de wereld te zetten.

Zoals bekend zoeken we in ieder geval drie zonen van deze Johan, te weten Frans, Jan en Sijmon, waarvan de laatste aan het hoofd van onze familie (de) Ruiter staat:

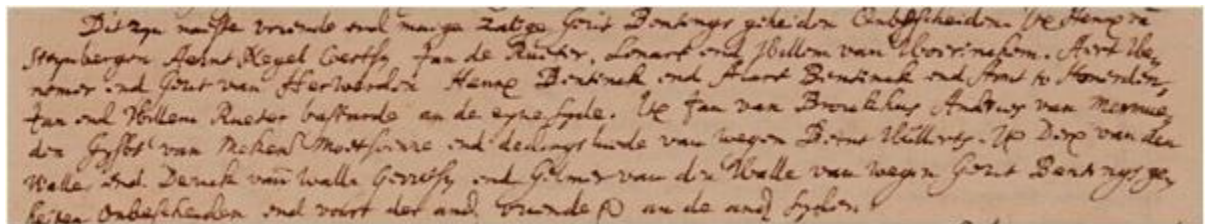

Het schema wringt dan weliswaar bij Frans, waarvan we denken dat hij rond 1540 is geboren. Met wat schuiven is het allemaal niet onmogelijk, maar toch minder waarschijnlijk geworden.

Gelukkig voor ons dient zich intussen **een veel betere kandidaat** aan; waarvan ik denk dat dit wel eens de gezochte 'link' kan zijn tussen onze beide families. Zie hiervoor het volgende artikel "Doorbraak?".

◆ DOORBRAAK?

In de "Kentenissen" van Kreijnck trof ik onderstaande aantekening uit het jaar 1470:

Dit zyn naeste vriende end maige [=bloedverwanten, JR] zalige Gerit Bentings geheiden [=geheten, JR] Onbescheiden.

*Dan volgt een lijst met namen, waaronder, "**Jan de Rueter**" en als laatsten "**Jan en Willem Rueter bastarde**".*

Allereerst: personen in dit soort opsommingen staan altijd in volgorde van belangrijkheid (zowel status als leeftijd), en het is daarom niet vreemd dat Jan en Willem als bastarden achteraan staan. Toch telden ze wel degelijk mee, het waren immers zonen uit de Ruyterfamilie.

Het ligt voor de hand om te veronderstellen dat de eerstgenoemde Jan de Rueter hun

Gerrit móet wel een nazaat zijn van Gheertrud Bentinck die rond 1380 getrouwd was met Geryt dye Onbescheiden. Blijkbaar hebben hun kinderen de (adellijke) achternaam van hun moeder overgenomen.

vader is, ook al wordt dat niet specifiek genoemd.

Belangrijk is het om nog te bedenken dat - als vader Jan de Rueter en Jan en Willem als bloedverwanten van Gerrit in de lijst staan - er blijkbaar geen andere zonen van vader Jan zijn!

Belletje

De namen van de zonen Jan en Willem deed bij mij een belletje rinkelen. We wisten immers van een regest uit 1460 uit het klooster Clarenwater bij Hattem:

*1460 november 4 [de derde dag na allerheiligen]
Jan Jans geheyten die Ruter en zijn vrouw Aleyt en Willem Janss. en Willem Ians
dochter oorkonden dat zij hun erf en goed te
Tongeren verkopen aan Jan Borrens. en
diens vrouw Mergriete*

Zonder twijfel betreft het hier dezelfde broers;
de oudste - Jan - is getrouwd met Aleyt, en
Willem (waarschijnlijk weduwnaar) heeft een
dochtertje.

Gezien huwelijk en dochter moeten de broers in
1460 al zeker 30 jaar oud zijn geweest. Dan zijn
ze rond 1430 geboren en is hun vader Jan rond
1400 geboren.

Tongeren ligt tussen Epe en Nunspeet op de Veluwe, Hattem vinden we aan de IJssel bij Zwolle. Opvallend is dat de broers *gezamenlijk* een erf en goed verkopen. Hebben ze dit van hun vader gekregen als een soort voorziening bij hun geboorte? Als bastaardkinderen zouden ze immers niets erven en hun opvoeding moest wel betaald worden. Erf en goed leverden elk jaar een (min of meer) gegarandeerd inkomen op.

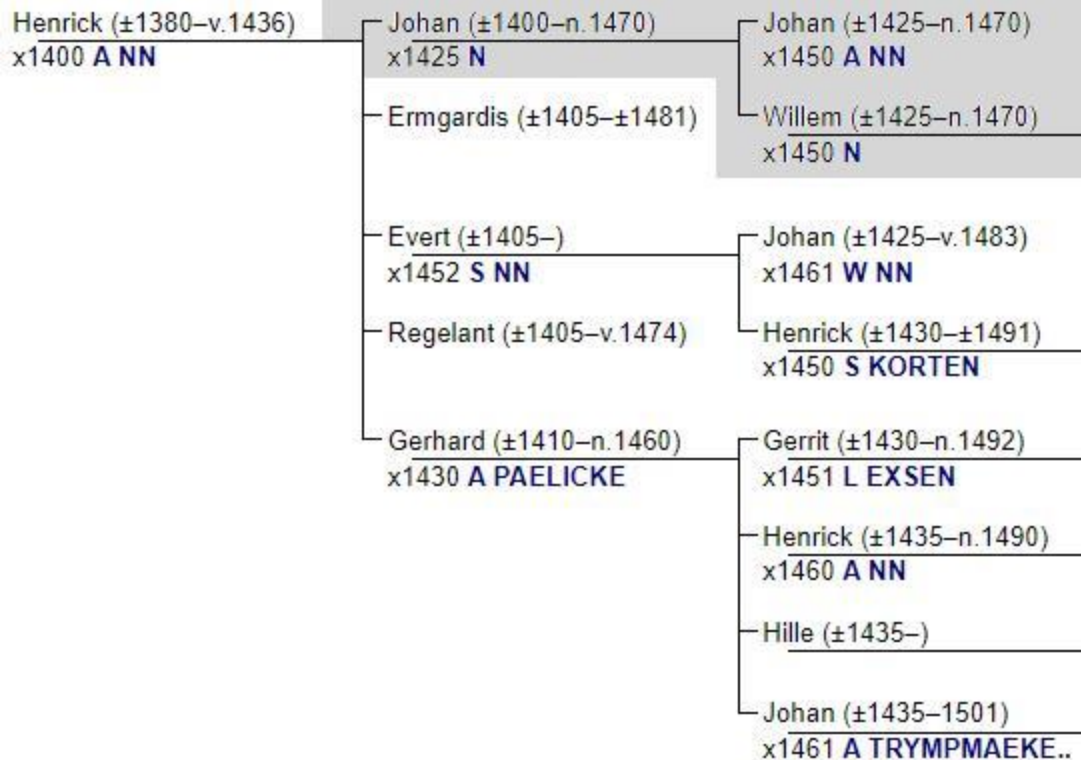
Wie kan deze Jan de Rueter zijn?

Natuurlijk is de grote vraag hoe we dit alles in de bestaande stamboom onder kunnen brengen. Meteen is duidelijk dat we Jan (of Johan) vergeefs in de stamboom zoeken. Met een geschat geboortjaar van 1400 moet hij dan wel een tot dusverre onbekende zoon zijn van Henrick Ruyter en Alyden, helemaal aan het begin van de stamboom. Dat zijn broers Gerhard en Evert allebei een zoon Johan hebben, lijkt erop te wijzen dat ze hiermee hun broer hebben vernoemd.

Ook wil ik nog noemen dat Evert getrouwd was met **Styne Bentinck**. Zij zal ongetwijfeld verwant zijn met Gerrit Bentinck, waarmee we dit artikel begonnen. Dat is nog een onderzoekje waard.

Dan komt het begin van de stamboom er aldus uit te zien (met in het grijs de nieuwe leden):

Tenslotte

Met bovenstaand resultaat hebben we twee zeer goede kandidaten gevonden voor de gezochte connectie tussen de Zutphense Ruyters en onze familie. Dat is op zich al geweldig.

Maar er ligt al heel veel jaren nóg een aantekening op duiding te wachten die zelfs vele jaren aan het begin van onze Ruiterslamboom op de website heeft gestaan: in 1456 wordt in Blokzijl als 'bezitter' ene **Johan die Ruter de Jonghe** genoemd.

En plotseling valt dit puzzelstukje op zijn plaats: dit kan heel goed de dan circa 35-jarige oudste zoon Jan zijn; het suffix 'de Jonghe' onderscheidt hem van zijn vader.

Als dit dan werkelijk een Zutphense Ruyter in Blokzijl betreft, twijfel ik er niet meer aan dat onze familie via deze Johan verwant is aan de Zutphense Ruyters. Het gaat er nu in de eerste plaats om of we iets meer informatie uit de originele akte kunnen krijgen, waarmee we hem met zekerheid kunnen 'linken' aan Zutphen. Daar ga ik nu naar op zoek!

Tussen Johan die Ruter de Jonghe (geboren circa 1425) en onze stamvader Johan Ruter (geboren circa 1500) missen we tenminste één generatie; ongetwijfeld opnieuw een Johan die rond 1465 moet zijn geboren!

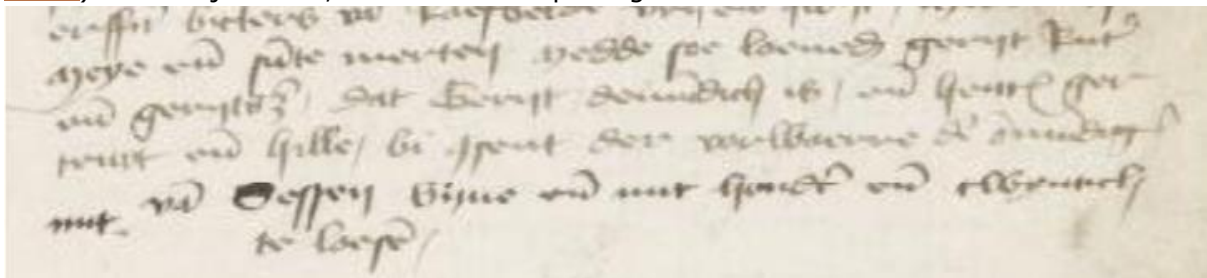
◆ EEN NIEUW BEGIN

An Gerrit Ruyter en Alheyd Paelicke waren tot dusverre vier kinderen toegeschreven - Johan, Gerrit, Henrick en Hille - rond 1420 geboren, en waarbij de Ruyterstamboom via de waarschijnlijk oudste zoon Johan verder liep.

Recente vondsten hadden me doen concluderen dat Johan géén kind van Alheyd kon zijn, lees op de website "[Johan Rueter en Alyt](#)".

Maar intussen is er nog meer nieuwe informatie beschikbaar gekomen die een aanpassing van de stamboom nodig maakt. En we kunnen een paar nieuwe namen toevoegen!

In januari 1447 neemt een zekere **Jo Litterdynck** een hypotheek op een huis in de Beukerstraat (verpondingsnummer 435, kadastraal nummer 1221, zie "[Beukerstraat 25 & 27](#)"). Niets bijzonders, totdat we deze passage lezen:

Medde soe [=alsmede, JR] loeveden [=verklaren, JR] Geryt Ruter ende Gerytsz., dat Geryt de mundich is ende Henrick, Gertruyt ende Hille bi consent der vorwaerre d[er] onmundigen.

In modern Nederlands: Gerrit Ruter en Gerritsz. verklaren dat Gerrit mondig is, en Henrick, Gertruyt en Hille onmondig. Ook de vorwaerre [=vertegenwoordigers, mombers] bevestigen dit. Wie bedoeld wordt met Gerytsz. is onduidelijk. Mogelijk ontbreekt het woordje *Johan* hier? Deze Johan komen we hieronder tegen als oudste zoon van Gerrit. Afhankelijk van tijd en plaats werden kinderen mondig (volwassen) rond hun 23^e levensjaar, soms ook pas met het 25^e.

Wat Gerrit Ruter en zijn kinderen met deze hypotheek van doen hebben is niet meteen duidelijk. Maar dan, in november 1447, kopen **Gerrit, Gertruyt en Hille, kinderen van Ermgart Literdinck**, een half huis en hof (hetzelfde verpondingsnummer als hierboven) in de Beukerstraat van Jo Literdinck. Nu blijkt dat Gerrit, Gertruyt en Hille kinderen zijn van Ermgart Literdinck (en Gerrit Ruter). Waarom Henrick niet bij de kopers genoemd wordt? Is hij dan geen kind van Ermgart?

- In 1449 lezen we "*Geryt Ruter en Alyt zijn echte wif*". Gerrit is opnieuw getrouwd, en de koop van het pand in de Beukerstraat heeft blijkbaar te maken met de erfenis van Ermgart, die in dat geval kort daarvoor moet zijn overleden (circa 1446?).

- In 1461 verkoopt Gerrit zijn brouwerij "*met oer toebehoor als met namen den grooten ketel*" aan zijn zoon Johan. Zoals gezegd, deze Johan kan onmogelijk een kind van Alyt zijn, en evenmin van Ermgart. Er moet dus nog een derde vrouw in het spel zijn geweest.

- In november 1468 verkopen Gerrit, zoon Gerrit en Lamme, zoon Henrick en Alyt, dochter Hille met haar onmondige kinderen Werner, Ermgart (nu weten we, waarnaar die vernoemd is) en Alyt een pand in dezelfde buurt (verpondingsnummer 431, geen kadastraal nummer) in de Beukerstraat aan Johan en Alyt (dezelfde Johan die de brouwerij van zijn vader had geërfd).

Opgemerkt moet worden dat de naam Gertruyt hier ontbreekt; ze moet intussen zijn overleden.

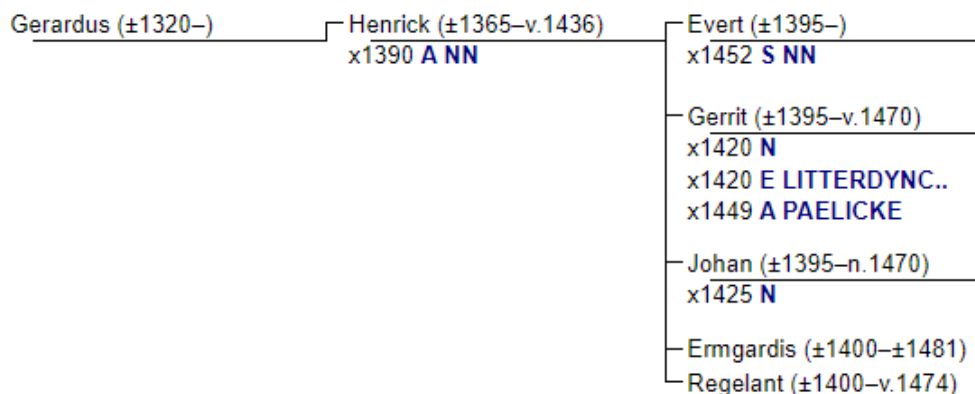
In 1477 is ook de vader Gerrit blijkbaar overleden, want Alyt trouwt in dat jaar met Johan to Korenbleeck. Johan Ruter, vermoedelijk de oudste zoon van Gerrit, onderhandelt voor haar de huwelijksvoorwaarden. Dit huwelijk heeft niet lang geduurd; vijf jaar later is Alyt weduwe.

Alles overziende, komen we tot de volgende aanpassingen in de stamboom:

- We hadden Gerrit (de vader), geboren circa 1410. Dit moet zeker 15 jaar eerder zijn.
- Dit heeft ook consequenties voor de geboortejaren van zijn broers Johan en Evert en zusters Ermgard en Regelant en hun vader Henrick. Alle schattingen voor hun geboorte- en trouwdata heb ik eveneens 15 jaar vervroegd. De laatste moet circa 1365 zijn geboren in plaats van 1380.
- Alleen van de laatste relatie met Alyt weten we zeker dat het een huwelijk geweest is. De eerdere twee relaties zijn waarschijnlijk toch ook huwelijken geweest.
- Gertruyt is een tot dusverre onbekend kind van Gerrit.

Als stamvader Henrick rond 1365 is geboren kan hij ook heel goed een zoon zijn van Gerardus Ruter, die in 1345 afstand heeft gedaan van zijn aanspraken op het goed Gybbeconck. Deze Gerardus moet dan wel jong geweest zijn, en rond 1320 zijn geboren. Misschien was zijn jeugdige leeftijd de reden om af te zien van dit leengoed? Dan veronderstel ik dat Henrick zijn zoon Gerrit - waarmee we dit stuk begonnen - naar zijn vader vernoemde.

En dan ziet het begin van de Ruyterstamboom er nu zó uit:

◆ NAAR ZUTPHEN

Meer dan een maand geleden heb ik (samen met lief en zus en zwager) opnieuw Zutphen bezocht, waarbij ik onder meer een bezoek bracht aan de tentoonstelling "Zutphen 1572" in de prachtige Walburgiskerk.

Eerlijk gezegd viel de tentoonstelling me flink tegen – veel meer dan her en der neergezette grote borden met veel tekst was het niet - maar de situering in de Walburgiskerk maakte heel veel goed. Van de gelegenheid gebruik makend heb ik maar weer eens een ronde door de kerk gemaakt, en het interieur bewonderd.

Een volgende keer zal ik alle bekende Ruyter-grafstenen op een kaartje aantekenen, waarmee een geïnteresseerde redelijk vlot langs de stenen kan lopen.

Vanuit het zuiden is de aanblik van Zutphen adembenemend mooi. De Walburgistoren steekt hoog boven de oude stadsmuur uit.

◆ EN NAAR BLOKZIJL

Sinds enige jaren heb ik contact met **Sue Bouwense**, een nicht van de onlangs overleden Bob Haan, en ze vertelde me dat ze deze zomer met haar man een reis door Nederland had gepland. Ik stelde voor om ze rond te leiden in Blokzijl, waar ze graag op in gingen.

En zo liepen we begin augustus door het pittoreske en gemoedelijke Blokzijl. Natuurlijk bezochten we ook de kerk, waar zo veel Ruiters zijn gedoopt en getrouwd. Sue en haar man waren onder de indruk.

Als besluit vroeg Sue of we de lunch in "Mosquito bite" zouden gebruiken. Ik kende dat café niet, en het duurde even voordat het kwartje viel: Muggenbeet!

Een half uurtje later zaten we op het overvolle terras van Geertien te genieten van het uitzicht en het vertier van de voorbijvarende boten.

Een prachtige dag!

Dit was altijd al het mooiste plekje van Blokzijl, maar zó helemaal!

◆ FOTO'S

Van **Geert Postma** kreeg ik een aantal foto's toegestuurd waarop zijn moeder – Tinie de Ruiter - en haar directe familie te zien zijn. Tinie was een dochter van Albertus de Ruiter en Akke Bakker. Albertus was in Munnekeburen geboren maar verkaste naar Leeuwarden en was daar kaasmaker.

Bekijk de foto's van Geert Postma: [foto's](#)

◆ ANEKDOTES

Mijn oproep om anekdotes op te sturen heeft maar heel beperkt succes gehad. Alleen **Frank Peeters** en **Myrthe van der Graaf** reageerden en stuurden een paar korte verhaaltjes op, waarvoor ik ze nogmaals hartelijk dank.

Nogmaals, het moeten geen uitgebreide verhalen zijn. Een herinnering aan een bijzondere gebeurtenis, een grappige situatie, alles mag en kan.

Stuur me een e-mail!

Je vindt de anekdotes hier op de website: [anekdotes](#)

